

Het is niet mijn klas, het is ónze klas

Een goede start is het halve werk. De eerste maand van het schooljaar is daarom bij uitstek de tijd om te investeren in regels en routines in de klas. De leraar kan dit zelfstandig doen, maar hij kan ook de hulp inroepen van leerlingen. Door samen met leerlingen te werken aan het opstellen van regels, vergroot u hun betrokkenheid en maakt u ze medeverantwoordelijk voor de gang van zaken in de klas. Bazalt ontwikkelde met het HCO en IJsselgroep een aanpak én boek om samen met leerlingen de toon te zetten voor een positief leerklimaat: Goed van Start.

Van alle invloed die scholen hebben op het welbevinden en de leerprestaties van hun leerlingen is de invloed van de leraar het grootst. Dat resultaat komt overduidelijk naar voren uit de research van onderwijsonderzoeker Robert Marzano. Uit diezelfde research blijkt ook dat aandacht voor pedagogisch handelen en klassenmanagement, meteen in het begin van het schooljaar, zorgt voor een goed gerunde klas en dat een actieve rol van kinderen hierbij positief werkt. Met deze twee bevindingen als uitgangspunt ontwikkelde Bazalt een nieuwe aanpak gericht op goed klassenmanagement: Goed van Start.

'Waar ik zo tevreden over ben, is dat leerlingen elkaar nu aanspreken op afspraken en regels die ze samen hebben afgesproken.' *(leraar groep 3-4)*

Het achterliggende idee van 'Goed van Start' is dat je aan het begin van het schooljaar een vijftal vergaderingen organiseert waarin leraar en leerlingen samen de regels en afspraken opstellen voor de rest van het jaar. Hierdoor zijn de verwachtingen meteen duidelijk en krijgen leerlingen vanaf het begin een verantwoordelijke rol bij de besluitvorming in de klas. De vergaderingen hebben een vaste opbouw. Zo wordt bij de introductie altijd het thema uitgelegd en gaan de leerlingen daarna ideeën uitwisselen in groepen van twee en later van vier. In het boek staan verschillende werkvormen die de leraar hiervoor kan gebruiken.

Thema's die in de vergaderingen aan de orde komen, zijn: wat gaat er goed, regels voor de organisatie in de klas, regels voor het omgaan met elkaar, een contract opstellen en consequenties als regels niet worden nageleefd. Elke vergadering wordt afgesloten met een inventarisatie waarbij de ideeën worden samengebracht en de groep tot een besluit komt.

Gedurende het ontwikkeltraject van Goed van Start heeft Bazalt de aanpak op meerdere scholen uitgetoetst, en met succes.

'Wat ik zo geweldig vind, is dat ik merk dat kinderen deze vorm van overleggen ook in andere situaties gaan toepassen. Laatst, bij de inrichting van een tentoonstelling, stelden ze voor dat in een klassenvergadering te regelen.' (leraar groep 7)

Zoals bij de groep waar de sfeer al tijden niet goed was. Vanaf het moment dat de groep startte met de klassenvergaderingen kwam er een kentering. De aandacht voor positieve zaken had een enorm effect in de groep. De kinderen waren trots op de dingen die goed gingen en bleken nu wel bereid mee te denken over zaken die niet goed gingen. Het resultaat was dat een paar maanden na de eerste vergadering de sfeer in de groep veel beter was geworden. Er werd weer gepraat, de verwachtingen waren duidelijk en alle betrokkenen voelden zich veiliger.

10 redenen om goed van start te gaan

1. Preventie van problemen: voor goed klassenmanagement is het opstellen, invoeren en naleven van regels en routines essentieel.
2. Duidelijke verwachtingen: wanneer kinderen weten wat ze kunnen verwachten, accepteren ze de regels en routines gemakkelijker.
3. Groepsidentiteit ontwikkelen: klassenvergaderingen zorgen voor een 'wij-gevoel'.
4. Democratische omgangsvormen in de praktijk leren: tijdens de klassenvergaderingen hanteer je democratische spelregels, je leert te luisteren naar andere standpunten, concessies te doen en keuzes te maken.
5. Verantwoordelijkheid leren: wanneer leerlingen betrokken worden bij het opstellen en handhaven van de regels in hun groep, ontwikkelen ze verantwoordelijkheidsgevoel voor zichzelf en voor de groep.
6. Positief en veilig klimaat: door het gebruik van coöperatieve werkvormen in vergaderingen komen alle kinderen aan bod.
7. Structuur bieden: met de klassenvergadering bied je leerlingen een duidelijke, herkenbare structuur waarbinnen gepraat wordt over zaken die iedereen in de groep aangaan.
8. Sociale vaardigheden: een klassenvergadering is een goede manier om sociale vaardigheden te leren als naar een ander luisteren, op je beurt wachten en samenwerken.
9. Relaties: wanneer leerlingen merken dat hun leraar echt geïnteresseerd is in hen als persoon en in de groep als geheel, zijn ze meer bereid zich aan de samen gemaakte afspraken te houden.
10. Oplossingsgericht denken: door de coöperatieve klassenvergadering in het lesplan op te nemen, wordt samen denken over oplossingen een gewoonte in de groep.

'Groep 8 is van een 'lastige' groep door de klassenvergaderingen aan het begin van het schooljaar een sfeervolle en werkbare groep geworden.' (intern begeleider)

Bij dit voorbeeld was er sprake van een probleem in een groep.

Bij de meeste andere pilotscholen was dit niet het geval. Daar werd de vergadercyclus vooral ingezet om de leerlingen verantwoordelijkheid aan

te leren en hun sociale vaardigheden te vergroten.

Met de introductie van Goed van Start hopen de ontwikkelaars dat nog meer scholen het vergaderinstrument gaan gebruiken. Het boek biedt een duidelijk stappenplan, suggesties voor werkvormen en een cd-rom met materialen als posters, werkbladen en presentaties voor het digitale schoolbord. Alles wat nodig is om klassenvergaderingen te organiseren op school. De vergaderingen in Goed van Start zijn oorspronkelijk ontwikkeld voor de groepen 5 tot en met 8, maar ook voor het betrekken van jongere kinderen geeft het boek suggesties. Goed van Start, ontstaan op de werkvloer, is zo een praktisch boek, ondersteund door research.

Samen met leerlingen regels opstellen en handhaven met klassenvergaderingen is een investering waar een klas heel het schooljaar plezier van heeft. Bent u geïnteresseerd in de aanpak of wilt u het boek bestellen? Kijk dan op www.bazalt.nl of neem contact op met Bazalt: 0118 -480880.

'Gedrag naar elkaar is prettiger. Ze accepteren mij beter omdat we samen aan de sfeer in de groep hebben gewerkt. Ik ervaar de inbreng van de leerlingen als zeer positief.' (leraar groep 5)